

καλούς διπλωμάτες, πρέπει να ζωγραφίζουμε με χρώματα ελληνικά.

Και μολαταύτα, μη νομίζετε πως είμαι βέβαιος για τίποτα. Ένας άλλος μπορεί να βγῆ και να μᾶς αποδείξη πῶς ὁ Γιαννόπουλος δὲν ξέρει τί λέει· πῶς αὐτὰ δὲν ἔχουν καμμιά σχέση μεταξὺ τους καὶ πῶς μιὰ νεοελληνική Ἀναγέννηση, — πού ἄρχισε κιόλα — μπορεί νὰ τελειώσῃ ἐξαιρετὰ μὲ ἄλλο σύστημα, μὲ πολὺ Εὐρωπαϊσμό λόγου χάριν, ἄρκει νὰ ξέρουμε νὰ τὸν διαλέμε.

Ἴσως. Ἐγὼ ἓνα ξέρω μοναχὰ : ὅτι ὅσο προβληματική κι' ἂν θὰ εἶνε ἡ κοινωνιολογική, ἡ φιλοσοφική ἢ ἡ ἱστορική ἀξία τοῦ ἔργου τοῦ Γιαννόπουλου, ἡ αισθητική του ὅμως ἀξία θὰ εἶνε μεγάλη, ἀνυπολόγιστη. Ἄν ζήσῃ, θὰ ζήσῃ γι' αὐτό. Καὶ θὰ τὸ μελετοῦν μιὰ μέρα καὶ θὰ τὸ συμβουλευόνται. Θὰ ἔχῃ ἀπάνω-κάτω γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὴν ἐπίδραση πού εἶχε ἐστὴν Ἀγγλία τὸ ἔργο τοῦ Ράσκιν. Καὶ ἂν δὲ θὰ ἐπαναστατήσῃ τὸ διοικητικὸ μας σύστημα, κι' ἂν δὲ θὰ ριζῆ τὴ συναλλαγή, ἀλλὰ βέβαια θὰ μεταμορφώσῃ μιὰ μέρα — τουλάχιστο — τὸ σαλόνι μας.

*

Αὐτὰ μὲ λίγα λόγια γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Γιαννόπουλου. Ἐννοεῖται πῶς δὲ μοῦ ἦταν δυνατό νὰ μῶ σήμερα ἑστὶς χίλιες του λεπτομέρειες καὶ νὰ δείξω τὴ συμφωνία μου ἢ τὴν ἀσυμφωνία μου ἐστὶς χίλια πράγματα πού παρουσιάζονται ἐκεῖ-μέσα. Δὲν ἐννοῶ τὰ προσωπικά. Τὰ πρόσωπα ὅλα, καὶ τὰ μεγαλύτερα ὅπως καὶ τὰ μικρότερα, Καποδίστριας καὶ Δεληγιάννης, Ψυχάρης καὶ Μιστριώτης, ἐξαφανίζονται ὡς καπνὸς μπροστὰ ἑστὶς ἰδέες. Κ' ἐννοῶ τίς ἰδέες. Οὔτε θέλω νὰ κρύψω πῶς μερικὲς — καὶ μάλιστα θεμελιακές, — μὲ βρίσκουν ἐπιφυλακτικὸ καὶ ἄλλες πάλι ἀντιθετο. Ἀλλὰ γι' αὐτὰ μπορεί νὰ ξαναμιλήσουμε πλατύτερα σὲ κανένα ἄλλο φύλλο τοῦ «Νουμά». Γιατί γιὰ τὸ «Νέον Πνεῦμα», μὲ τὴν ἀδεια καὶ τὴ φρασεολογία τῶν δημοσιογράφων, μπορεί κανεὶς νὰ ἀψύψῃ φωνὴν καὶ νὰ «ἐπανέλθῃ» πολλές φορές, χωρὶς νὰ σκανδαλίσῃ κανένα.

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕ ΦΙΛΟ

Μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, ὦ ἀδερφέ, μᾶς χάρειψε ἄφρανα
Νὰ γέρονι τὸ χαμόγελο στοῦ χωρισμοῦ τὸ κλάμα·
Φεύγουμε· πλοῖο ἀτάξιδο μὲ ἀγέρια ταπεινά,
Τερπνὰ λαλαῖε ὁ Ζέφυρος καὶ οἱ ἀδρες πλέουν ἀνάμα,
Στὰ θρόγγομα λευκὰ πανιά φυσάει τὰ χεῖλια ἡ Μοῖρα.
Κι' ὅταν σφυρᾶν παράφοροι καιροὶ στὴν τρικυμιά
Τὸ πλοῖο θὰ μείνῃ ἄλαφρο στὴν πελαγίσια ἀρμύρα
Ἡ ἀραβοβόλι ἀτάλευτο σὰν πιάσει ἀπανεμιά;
Ὅχι, ἀδερφέ μου, ἄρκος κρυφὸς κυλάει στὸν τρικυμὸ
Ζωὴ κι' ἀγάπη μας, ὦ μέ, κ' ἔχει γραμμμένο ἡ Μοῖρα
Οὐδὲ οἱ καιροὶ καὶ οἱ σφοδρὲς νὰ φέρουν χωρισμό.

PRIOR

ΣΤΗΝ ΠΕΤΑΛΟΥΔΑ

Λιοκόρη, ἀκλόουθα τὸ τερνὸ καὶ μάγο πέταμά σου
Ὅτε ἀπλωνόνται ὀλόψυχοι καὶ οἱ παραδείσιοι ἀνθοί.
—Μὲς σὲ λειβάδια ἡλιόφωτα σὲ σμίγει ὁ ἔρωτάς σου—
Πῶς μοιάζει τὴν ἀνθρώπινη τὴ Μοῖρα, ἀληθινά.
Σὰν τὸν ἑσπερινὸ οὐρανὸ τὰ πλούσια σου φτερούγια
Θὰ εἶναι, πού ἀνοίγεται καὶ κλεῖ σ' ἐκστατικὴ σιωπή.

Στὲς μάννας γῆς σαλεύοντας τὰ στήθια ταπεινά
Μόλις μοναχὸ ἐπρόβαλες τὸ σκουληκάκι ζῦπνο
Καὶ τώρα ἀνεῖς τὸν τάφο σου νὰ βρῆς αἰώνιον ὕπνο.
Πῶς μοιάζει τὴν ἀνθρώπινη τὴ Μοῖρα, ἀληθινά.
ROGERS

(Μετάφραση Σπ. Πασαγιάννη ἀπὸ τὸ Ἀγγλικό).

Ο ΠΥΡΕΤΟΣ

Μερικὰ κεφάλαια ἀπὸ ἓνα καινούριο βιβλίον «ΤΟ ΧΤΙΚΙΟ»

Τί εἶναι πυρετός, πῶς οἱ γενικὲς θεωρίες πού ἔχουνε πέρασῃ τώρα στὴν ἐπιστήμη, γιὰ ζητήματα τέτλια γενικά, δὲν εἶναι ἐδῶ ὁ τόπος. Ἐδῶ θὰ διούμε τί σημασία ἔχει ὁ πυρετός στὸ χτικιό. Ἄλοτες τὸν πυρετὸ τὸν παρατηρούσανε μὲ τὸ χέρι καὶ μὲ τὸ σφυγμὸ, τώρα τὸν μετροῦμε μὲ τὸ Θμ.
Τὸ Θμ. πού μᾶς χεῖάζεται γιὰ τούτῃ τὴ δουλιὰ πρέπει νὰ δείχνει σωστὰ τοὺς βαθμοὺς ἀναμεταξύ 34° καὶ 41°, νὰ στέκεται ἐκεῖ πού ἀνεβαίνει, νὰ ξαναγυρᾶ πίσω ἔφκολα, δηλαδή μὲ δυὸ τρία

ἀλαφρὰ τινάγματα τοῦ χεριοῦ, πού τὸ βαστά, κατὰ κάτου· τέλος ἂν τογὲν ἀπὸ ἀπροσεξιά γυρᾶει τ' ἀπάνω κάτω νὰ μὴν πέρνει κι' ὁ διάργυρος τὸν ἴδιο δρόμο.

Τὴ Θα μπορούμε νὰ τὴν παίρουμε·
Πρῶτο· στὸ στόμα. Ὁ μετρούμενος δὲν πρέπει νὰ ἔχει πιεῖ λίγο πρὶν κρῦα ἢ παγωμένα ποτὰ, νὰ μὴν εἶταν γιὰ ὥρα ἄνω στὸ κρῦο. Τὸ Θμ. θὰ τὸ χῶσει βαθιὰ κατ' ἀπ' τὴ γλώσσα καὶ θὰ τὸ ἀφίσει ὡς δεκαπέντε λεπτὰ, ἀκόμη κι' ἂν εἶναι Θμ. γοργανάδα τὸ ἢ τοῦ λεφτοῦ, ὅπως τὸ λέν, Θμ. δηλαδή πού σ' ἓνα λεπτὸ παίρνει τὴ Θα.

Δεύτερο· στὴ μασκάλη. Ἄν εἶναι δρομένη νὰ στεγνώθῃ καὶ νὰ κλειστῇ καλὰ ἀκουμπώντας τὸν ἀγκῶνα στὸ στήθος, καὶ τὸ χέρι στὸν ἄλλον ὦμο. Τὸ Θμ. θὰ σταθεῖ κ' ἐδῶ 15 λεπτὰ.

Τρίτο· πέρνουμε τὴν Θα στὸν ἀρχὸ, στὸ μέρος δηλαδή ἀπ' ὅπου βγαίνουν ταποχωνήματα τῆς θροφῆς. Ἐδῶ σὲ 4, 5 λεπτὰ πέρνουμε σωστὰ τὴ Θα, γιὰτὶ ἀπὸ δῶ περισσότερο παρ' ἀπὸ κάθε ἄλλο μέρος πλησιάζουμε στὴν ἐσωτερικὴ ζέστη κι' ἀφτὴ ζητούμε νὰ μετρήσουμε.

Ὁ ζεταζόμενος ξαπλώνεται, γέρνει ἀπ' τὸ ἓνα πλάγι, τὸ Θμ. γώνεται ὡς 6, 7 εκμ. Πρόσεχε νὰ μὴν γέρνει κατὰ κάτω, γιὰτὶ μπορεί κι' ὁ διάργυρος πέρνοντας τὸν ἴδιο δρόμο νὰ δείξει παραπάνω.

Τὸ πγιο ἀκατάλληλο μέρος εἶναι ἡ μασκάλη· δύσκολο νὰ κλειστῇ ἀπὸ παντοῦ κι' ἀργεῖ νὰ ζεσταθεῖ. Ἡ Θα εἶναι πάντα χαμηλότερη στὴ μασκάλη καὶ στὸ στόμα παρὰ στὸν ἀρχὸ κατὰ 0,2—1,0, καμιά φορά καὶ περισσότερο.

Τὸν ἔρωστο καὶ τοὺς τριγυρινούς πρέπει νὰ τοὺς δασκαλέβει ὁ γιατρὸς δίχοντάς τους ὁ ἴδιος πῶς πέρνεται σωστὰ ἡ Θα. Μετὰ τὴν μέτρηση κρῦβε τὸ θερμομέτρο, μὴν τ' ἀφίνεις ἐδῶ κι' ἐκεῖ, μὴν τὸ παίζεις στὰ χέρια.

Ἡ ταχτική, ἡ φυσιολογικὴ Θα πᾶζει μεταξὺ 36° καὶ 37° ἀναλογία τὸ μέρος πού τὴ μετροῦμε· ἀναλογία τὴν ὥρα (πρῶτ', μεσημέρι, δευτερό, βράδι, νύχτα), ἀναλογία τέλος πού ὁ ζεταζόμενος εἶταν γιὰ ὥρες ἡσυχος, εἴτε ἀμέσως πρὶν εἶχε κουραστῇ κι' ἄλλα καθέκαστα, πού θὰ τὰ διοῦμε προχωρόντας.

Λοιπὸν ὅποιος θέλει νὰ βρῆ τὴν ταχτικὴν τοῦ Θα θὰ μετρήσῃ τὴν Θα τοῦ τὴν πρῶτην, προτοῦ σηκωθεῖ ἀπ' τὸ κρεβάτι· τὴν βραδινήν, ἀφοῦ πέσει στὸ κρεβάτι, τὴν προγεματιανήν, τὴν ἀπογεματιανήν. Τὸ

κοπημένος εἶμαι καὶ στάζω...
«Κάτι ἔχει ἀπομείνει...—Μὰ ἐσὺ ἔχεις κολυμπήσει, χριστιανέ!.. Δὲν εἶναι ἴδρος ἀφτός...» φηλῶνε τὴ φωνὴ τῆς ἐκείνης, σὰν τὸν πασπατέβει τριγύρο χαζὰ καὶ σκυμένη. «Τὰ μάτια μου δὲν ἀλαθώνουν καὶ μὴ θὲς νὰ μοῦ τὸ κρύψεις...»
Μὰ τὰ ριζωμένα φρύδια του κατσοφιάζον πῶ σφιγτοδεμένα τώρα καὶ λοξεύει ἀργὰ κι' ἀργὰ πότε δῶ καὶ πότε κεῖ ζαλισμένες καὶ φριχτὲς ματιές· ἀνασηκῶνε σὲ καθὲ ἀνάσα του τὰ διάπλατα στήθια ὡς πᾶνου κι' ὄλο φυσάει βριαὶ καὶ κούφια κι' ἀνατριχιάζει τὴν ξαφνιασμένη γυναῖκα του.
«Σὲ φοβάμαι τὴ νύχτα τούτη, Στάβρο μου... Τί μὲ τηρᾶς ἔτσι;... Γιατί δὲν κουβεντιάζεις νὰ κάμω κ' ἐγὼ λίγη καρδιά;... σὰ νὰ μὴ μὲ παραφτάνουν τ' ἄλλα τὰ βάσανα... Ὅχι μᾶφίσεις μὲ καμιά φρίξη... Τί ἔγινες ἔτσι;...»
«Περνοῦσα τὸν πόρο καὶ παρπατήσα κάπως μὲς στὴ νύχτα... Ἔστερα μὲναποδογύρισε τὸ κλώσμα... Ἡ πλῆξη μὲθγαλε πέρα στὸν ὄχτο... Ὁξμουνα πνιγμένος τώρα...», λέει χαμηλὰ κι' ἀδιαφώρητα ὁ καρπίσιος.
«Ἄχ, χάρος πού θὰ μέκοβε!.. Νὰ μὴ στείκουμαν κάτου ἀπ' τὸν οὐρανὸ τότες!..»

Τριγυρνᾶει κατόπι μὲ βιά γιὰ νὰ τοιμάσει τὸνα καὶ τ' ἄλλο πράμα καὶ νὰ νοικοκυρεφτεῖ : λυγᾶει ὄλο ἓνα τᾶγκρημπο κορμί τῆς, σὰ σκύβει χᾶμου, καὶ σφαλνᾶει μὲ πείσμα καὶ μὲ συλλογὴ τὰ χεῖλια πού τ' ἔχει σουφρώσει καὶ τ' ἔφκιασε σὰ μύτη πουλιού· φαίνεται νὰ ραδαίει γιὰ ν' ἄβρει κάτι μὲ τὰ μάτια τῆς πού τὰ πλανᾶει ζυπνὰ καὶ γοργὰ μὲς στὸ χαλασμένον σπῆτι.
Κι' ὁ νύφερτος ἄντρας ἀναπετάει τὸ λιθακωμένο μοῦτρο του κοντὰ σὲ καθὲ περπατησιὰ τῆς Μελάχρωσ κ' ἔστερα τὸ κουνᾶει πᾶνου κάτου θλιβερό καὶ συννεφιασμένο. Σκοτιδιάζει τὸ μυαλό του τώρα καὶ λογαριάζει τὰ χαμένα νιάτα του, ὅταν τὴν κυνηγοῦσε μὲς στὰ ρουμάνια καὶ τὴν ἔφραχτε στὰ φεγγαρώματα μὲς στὸν ὄθορὸ σὰ ν' ἔτανε καμιά μουσίδα.
«Θέλεις νὰ δαγκώσεις μιὰ κομμάτι ψωμί, — ἓνα λιθακόματο;... Μόνον κι' ἀφτό ἔχουμε... Τὸ μᾶθησαν τὰ ποντίκια κιόλας... Τὸ τρώμε τώρα κ' ἐμεῖς ποντίκοφραγμένο...», τὸν κρένει ἔαφνου ἡ λυπημένη Μελάχρω.
Ἄφτός σωπαίνει κάμποσο βυθισμένος δίχως νὰ σηκώσῃ κεφάλι κι' ἀπαντᾶει κατόπι μ' ἓνα διπλὸ στεναγμό.

«Ἄς εἶναι!.. Δὲ μὲ σαρκῶνε ὅμως ἀφτό...»
«Τίποτας ἄλλο δὲ βρίσκειται... Μιὰ χούφτα φακὴ ἔβρασα κι' οὔτε σπειρὶ δὲν ἔμεινε... Τὴ χουλιὰ ρίσαμε... Ὅσπου ν' ἀλέσουμε τὸ καινούριο στᾶρι...»
«Σὰν τὰ γουρούνια εἶμαστε καὶ χεῖρότερα ἀκόμα. Τὸ πολυτάραχο γένος ἄχόρταγο θ' ἔναι πάντα καὶ νηστικό... Πίτρες πούναι πολλές δὲ μασιοῦνται... Κι' ὅπως εἶμαι χρεωμένος, πάντα θ' ἔπεινώ... Ἐνας Θεὸς μπορούσε νὰ βολέψῃ τὰ πράματα, μὰ εἶναι πολὺ ψηλὰ καὶ δὲ νοιάζεται πιά...»
«Κι' ὁ γιός σου θεριακωμένος εἶναι καὶ ἡ θυγατέρα σου βαριοβογγᾶει καὶ καφκοκλαίει στὴ γυναῖκα τῆς... Μὲ λόγια δὲν μπορῶ νὰ τὴν περονιάσω...»
«Καὶ στέρνᾶ, ὅπως μᾶς ἔσπειραν θ' ἔχουμε...»
«Νὰ σκάσουμε, τίποτα δὲν κάμουμε...», ἀποσῶνε κι' ἀφτὴ καὶ θρονιάζεται· ἀγνάντια του, μὰ δὲν κοιτάει νὰ τὸν θωρήσῃ στὰ μάτια, γιὰτὶ σκιάζεται μὴν τὴν πᾶρουν τὰ δακρυῖα.
«Σῶπα τὴν κ' ἔλα κοντότερα!.. Παιδεμένος βαριότερος δὲν εἶτανε βολετός κι' οὔτε βαστούσα πιότερο... Ἐπρεπε νὰ τελειώσω τὴ δουλιὰ... Κι' ὅ,τι ἔβρεξε, ἄς κατεβάσει...—Τὸν ἔχω γραπῶσει πιά καὶ τὸν ἔστειλα ν' ἀνταμῶσει τὰ πεθαμένα του στὸν ἄλλον κόσμον... Καὶ πῶ χαμένος κ' ἐγὼ... Τὸ μὲν-

πρωί, ή θα μπορεί να είναι στα 36, 2. Ός το μεσημέρι μπορεί ν' ανεβεί στα 37, 3. Το απόγεμα τριγυρνά στα 37 κι από κεί ως τα ξημερώματα βρίσκεται σιγά σιγά τόν πρωινό της βαθμό.

Σημειώνοντας με μιὰ κουκίδα σε ιδιαίτερο βαθμολογημένο σειρωτό χαρτί τή θα που σε κάθε μέτρηση βρίσκουμε κ' ενώνοντας τις κουκίδες άφτίς με μιὰ γραφή ρικάνουμε τήν καμπύλη των 24 ώρω.

Καλό είναι κάθε άνθρωπος να ξέρε: τήν καμπύλη του τήν ταχτική σε μερικούς άφτη τριγυρνά στα 36 ως 36, 8 σ' άλλους στα 37 ως 37, 4. Όστε εκείνο που σ' έναν είναι κατά φύση, σ' έναν άλλο μπορεί να είναι πυρετός και άρκετούτσικος μάλλιστα.

Καλό νάξερει ή καθένας και τὸ πὼς επηρεάζουν τή θα του ή δρόμος, ή δουλιὰ, τὰ παραστρατήματα άπ' τήν συνηθισμένη του ζωή. Ο δάσκαλός μου ή Jürgenzen έδειξε ότι και σ' εργατικούς ακόμη ανθρώπους μπορεί ή θα νάνεβει κατόπι από βαριά δουλιὰ λ. χ. σε ψωμάδες μετά τὸ ζύμμα, σε στρατιώτες μετά βιαστικές πεζοπορίες και μπορεί ν' ανεβεί άρκετά ως τα 38 κι άπάνω.

Στό φθισικό επηρεάζεται ή θα πολύ έφκολα από μικρές άφορμές τινάζεται μονομιὰς άπάνω. "Αν θέλουμε λοιπόν να βρούμε τήν καμπύλη που αντίστοιχεί στό βαθμό τής άρώστιας, ανάγκη να ήσυχάσει ή ζεταζούμενος, γιατί ή κόπος τής καθημερινής ζωής μπορεί να κρατεί ανεβασμένη τή θα. "Αμα όμως ήσυχάσει, μένει ξαπλωμένος ή κρεβατωθεί μερικές μέρες ή άρωστος, τὸ παραπάνωμα εκείνο φέβγει κ' έχουμε τὸ όσο αντίστοιχεί στην πάθηση του.

"Όταν ή φθισικός ύποφέρει από άϋπνία πρέπει να πέρνουμε τή θα στις ώρες τής άϋπνίας του. Πολλές φορές βρίσκουμε άφτίς τις ώρες δυνατό πυρετό, ενώ τή μέρα είχε λίγο ή καθόλου.

Τρομαγμένους και ύποψιάριδες να τους μετρούν οι τριγυρινοί. Στους απελπισμένους άς λείπει τὸ τρεμοκάρδι τὸυ Θμ. Για όλους τους άλλους τὸ Θμ. είναι χρήσιμο για τή διάγνωση, για τήν πρόγνωση, για τήν θεραπεία. Μαθαίνει τὸν άρωστο στην τάξη, τὸυ δείχνει πόσο βλάφτουν οι άταξίες στη διαίτα.

Δέν πρέπει να φαντάζεται ή άρωστος πὼς όταν έχει πυρετό ανάγκη να τὸ νιώθει κιόλας. Παρατήρησα συχνά ανθρώπους που έτρωγαν κ' έπιναν καλά, κοιμούνταν ήσυχα, δούλευαν όπως πριν. Άφτοι οι άνθρωποι έίρθανε να τους εξετάσω τὸ λαιμό γιατί είχανε λίγη βράχνα μετρώντας τότες σε μιὰ απο-

γεματιανή ώρα τύχαινε να βρω 38 - 39,5 και όμως ή ζεταζούμενος δέν είχε νιώσει ως εκείνη τήν ώρα τὸν πυρετό του.

Τὸ θερμομέτρημα τὸ ταχτικό σε μερικές μέρες μάς δίνει τήν καμπύλη. Καμπύλη άλοτες με μεγάλη ή μικρά άπύρετα διαστήματα, άλοτες κατασύνεχα πυρετική. Σε τούτο τὸ σύνεχο ή άδιάλεκτο πυρετό θα προσέξουμε, τὰ μέγιστα και τὰ ελάχιστα που λένε, τις άπάνω άπάνω δηλαδή και κάτω κάτω θερμοκρασίες. "Όταν οι κατωτινές είναι όλοένα πάνω από τὸ φυσιολογικό σημαίνει πὼς ή πάθηση προχωρεί κι όταν άφτίς οι κατωτινές θες διακινούνται για καιρό σ' άψηλούς βαθμούς, κακοσημαδιά.

"Άλοτες ή καμπύλη δείχνει ανεβάσματ' άψηλά κι άπότομα ανάδρομη γίνεται με σύγκρουα ή και ρίγος, τὸ κατάπεσμα με ήδρο. Τέτιες καμπύλες θυμίζουν τὸν παραζυμό, με τή διαφορά που οι ώρες τής άναδρμης είναι έδω οι άπογεματινές κι όχι οι πρωινές όπως στὸν παραζυμό.

Καμιά φορά ή άρωστος άποσπερός είναι άπύρετος. Τή νύχτα όμως ζυπνά με σύγκρουα ή ρίγος κι άψηλούς βαθμούς κακό σημάδι κι άφτό.

Οί καμπύλες με ξανάστροφο τύπο, άπυρεξία δηλαδή άποβραδιν, πυρετό τὸ πρωί, μπορεί να σημαίνουν γοργόδρομη σπαρτή, κερρωτή φυματίωση.

Μορφές όλωσδιόλου άταχτες έτσι που τής μίας μέρας ή καμπύλη να μη μιάζει τής άλλης δείχνουνε φυματίωση απ άντερα.

"Ανεβάσματα ξαφνικά κατόπι από άπυρεξία, όταν δέν είναι από κόπο ή ήθική ταραχή, δείχνουνε καταρροϊκές ή φλογιστικές περιπλοκές στό στήθος, είτε πὼς τὰ φυμάτια άπλοχωρούνε, είτε πὼς χτυπούν έδω κ' εκεί άλλα μέρη ως τότες άπειραχτα.

Η θεραπεία τὸυ πυρετὸυ είναι από τὰ δυσκολότερα κεφάλαια. "Ας πούμε τί πρέπει να γίνεται όταν ή άρωστος είναι όλωσδιόλου στη διάθεση τὸυ γιατρού και όλα τὰ μέσα στη διάθεση τὸυ δικώνου του. Σπάνια συγκαιρία. Ός τόσο όταν κανένας ξέρε: τὸ σωστό, μπορεί και με τὸ βρισκούμενο, με γνώση και καλή θέληση να κατόρθώσει τὸ άρκετό.

"Ο φθισικός όταν έχει πυρετό άρκετό να πέφτει στό κρεβάτι. "Όταν κανένας έχει τύφο, ίφλουέντσα, πνεμονία οι τριγυρινοί τὸν κρεβατώνουν άμέσως θέλοντας και μη. Τὸν ταλαίπωρο τὸν φθισικό τὸν άφίνουνε να καίεται, να λιώνει στό πόδι, να παρατὰ τὸν έναν γιατρό και να πιάνει τὸν άλλο, πάντα δυσαρεστημένος που κανένας δέν στέκετ' άξιος να τὸυ

γιατρέψει τὸν βρογχίτη. "Ένας γνωστικός γιατρός άμα έβρει πυρετό, που θα τὸν έχει ή άρωστος από καιρό, άς τὸυ δώσει να καταλάβει πὼς ανάγκη να πάγει στό κρεβάτι ή να μένει ξαπλωμένος στό σοφά. "Εκεί με τήν άκίνησία ή πυρετός πέφτει λίγο πολύ. "Αν πάψει θα πει πὼς ή όρθοστασία και οι άλλαι πόνοι τής καθημερινής ζωής τὸυ έφερναν τὸν όσο είχε. Μά κι αν λιγοστέψει μόνο κέρδος κι άφτό. "Ο άρωστος θα μάθει να προφυλάγεται από κόπους περιτούς, από παρτίδες, σύρτα φέρτα, βίζιτες και άλλες όλέθριες κοινωνικές μωρίες."

Οί τριγυρινοί θα παρατηρήσουνε τί καλό γίνεται στὸν άρωστο με τήν άκίνησία, κι άντίς να κατηγορούνε τὸ γιατρό γιατί κρεβάτωσε άνθρωπο που έίτανε στό πόδι, όπως συχνά τὸ κάνουνε στα μέρη μας, θα μάθουν από τὸυ πρέπει ναρχίζει ή καλοκοίταξη τὸυ φθισικού.

"Αν ή άρωστος από μιάν άρχή δέν έχει άψηλό πυρετό και σε λίγες μέρες ρτάσει στην άπυρεξία άς άρσει τὸ κρεβάτι κι άς ξαπλωθεί στό σοφά.

"Όταν ή πυρετός δέ δείχνει διάθεση να κατεβεί θα όδηγηθούμε άπ' τὰ ιδιαίτερα τὸυ άρωστου. "Α δέ χάνει τήν όρεξη, δέ λιγνέβει, δέ στενοχωριέται υπερβολικά τότες τὸν άφίνουμε στό κρεβάτι. Είδεμ ή άς σηκωθεί, μά να μην κουράζεται.

Τήν καθαρότητα έχουνε τήν κατά συνήθεια οι φθισικοί να τήν περνούνε στό πόδι κακό άφτό. "Ένα καθάριστο, ένα ζεστό λουτρό, ξαπλωμα στό κρεβάτι, καλό τρίψιμο και ήδρομα και κανένα γιατρικό ή διατάζει ή γιατρός και θερμομέτρημα ταχτικό. άφτὰ χρειάζεται ή καθαρότητα. "Όταν ή φθισικός με τὸ παραμικρό καταρογιαζεται, τὸ καλύτερο είναι να συνηθίσει στὸν καθαρό αέρα.

Τὸ κρυλόγημα φέρνει μιὰ νεβροκυκλοφορική διατάραξη, προετοιμάζει σα να πούμε τὸ έδαφος. Τὰ μικρόβια που δέν άπολείπουνε ποτές άπ' τὸ μολεμένο αέρα και σε μερικούς είναι σπιτωμένα και βολεμένα στό φάρυγγα ή στη μύτη και στην πισωμύτη αρχίζουνε τήν συνεργία τους. "Αφτό έτσι θάνα. "Ο Nansen αναφέρει ότι άρτός και οι συντρόφοι του, αν και ύπόφεραν τρομαχτικές στραπάτσες, δέν έπαθαν όμως ποτές τήν παραμικρή καθαρότητα όσο μένανε σ' εκείνο τὸν κατάκρυσο και πεντακάθαρο αέρα τὸυ Πόλου που μικρόβια καθόλου δέν έχει. "Όταν

* ΣΗΜ. "Όλους διόλου εξαιρετικά κατόπι από υπερβολικό κόπο ή θερμοκρασία άντίς να νάνεβει άπὸ τὰ 37 κι άπάνω, κατεβαίνει κάτω άπ' τὰ 36.

τούλι μου ανατρίχιαζε, όσο ζούσε...»

"Η λωλή γυναίκα κόφτεται τώρα κι αναταράζει τὰ χέρια και μαδάει τὰ λυμένα μαλλιά της.

«Ού...λέλι τήν κλήρα μας!.. Ού... λέλι τὸ σπιτικό μας!.. Ούλοι οι παλαβοί άνέμοι θάρθουν να λωνίσουν τώρα μέσα!..»

"Ο Στάβρος Γκίλας είναι μαλακωμένος πιά και μιλάει στοχαστικά και ήσυχα: πασαλείβει τὰ λόγια του με μιὰ γλύκα τέτια που φαίνεται σαν άνθρωπος καλοσυνείδητος κι αγιασμένος. "Έχει καρφώσει τὰ πλάνα μάτια του σε μιὰ σαρακοφαγωμένη κάσα που τήν είχανε στό καλυθόσπιτο για ντουλάπα και κρούει όλοένα τὰ χοντρά του δάχτυλα πάνω στα σταβρωμένα καλάμια του σα να κρατάει τὸν ίσο.

"Ατόπομεσήμερο καμπουριασμένοι πάνω στις παπαδιές (12) σαρώναμε τάλωνισμένο γέννημα για να στησουμε λαμνιά (13). Χύνονταν τὸ λιοκάμα στό ζεσταμένο άγέρα και τὰ τσιντσίρια έσκαζαν. "Αφτός δεμάτια κουβαλούσε στό βοριανό μεριά: κάποτε στέ-

κονταν κ' ισιάζονταν αγνάγια μου περήφανος, έριχνε στραβά τή σκιάθα του σα ναθελεν άντήλιο κ' έστριβε τὸ χνουδατό μουστάκι του. Οί άχνές ματιές του φλόγα χύναν πάνω μου. "Εγώ δέ όόρεσα τήν πράξη του και δοκιούμαν τήν άχαμνή τήν ώρα. Τὰ αίματά μου άναφαν: «— Δέ σάρέζω, βρέ, και ριζώθηκες μπροστά μου;»— «Στοχαζόμαι τή χαριτωμένη κόρη σου, σα βλέπω σένα. Πολύ σε μοιάζει.»— «Τράβα στό διάβολο, παλιολλαδίτη, γιατί δέν ξέρω τί θα κάμω.»— «Βγήκε και τὸ ποντίκι τώρα να στήσει πόλεμο με τὸν άγριόγατο!»— «Θα σε ισιάξω εγώ!.. Θα κάμω να μαβροφορέσει τὸ καινούργιο σου συμπεθερί...»— «'Ατιμε άνθρωπε, μη χολιάζεις άδικα... Δέν ξεστόμησα τίποτα που να χαλνάει πὸ πολύ τὸ σπιτικό σου...» "Ο κόσμος όλος από τις μακρινές θημονίες είχε παρατήσει τὰ δικούλια και τὰ καρπολόγια χάμου και κόσεβε να γλεντήσει και να χωρατέψει γύρω μου. Μιά φουρτούνα συντάραζε τὰ σωτικά μου, τὰ μάτια μου θάμπωναν κι άφριζα σα λυσαγμένους: είμουν παλαβός, μά τρέπουμαν κιόλας. «— Άλωτο να με ξεπαραχώσουνε στα τρία χρόνια πάνω, άμα δέν τὸ μετανοιώσεις... Γι' άφτό μόνο θα ζήσω με τὸ κολασμένο σπέρμα που πέταξες στό καλύδι μου μέσα...»— "Έσπασα

τὸ σύργό μου με τὸ γόνα και τὸ τίναξα στα μούτρα τὸυ κόσμου: κίνησα κατόπι μακριά, ούδε να βλέπω ούδε νακούω. Σοπίσω μου οι καμπανίες έρχονταν και ξέσκιζαν τάφτιά μου και με τρώμαζαν μά δέν κουτούσα ναλλαξοδρομίσω κ' είμουνα σαν πομπεμένος. Πήγα να πίσω τανάσκελα σ' ένα μακρὸ και βαθιό χαντάκι, ξελογιασμένος πέρα και πέρα. "Ένα πράσινο στεκούμενο νερό γυάλιζε μπροστα μου και βρωμεροί μπακακίει άνάμεσα στα βούρλα φούσκουναν και τραγουδούσανε βραχνά χτυπούσα τους ζόγκους (14) μου στὸν πυρωμένον τόπο χάμου και πνίγουμαν μέσα στὸν ήλιο. Μά ή μοναξιά με προστάτθε κι ακουρμένουμαν κάπιο σούσουρο πύφτανε κάποτε κι άλλότε ξερό και μονότονο: οι ξεραγκαθιές θα τρίβονταν από τὸν άνεμο και θα σιούριζαν χωρίς άλλο. Παρακαλούσα τὸν κάμπο πύφθρεψε τή γενιά μου κι άρχινούσα παράπονα. «— Σαν έφταιξα τίποτα, στὸν πέρα κόσμο θέλω να κολαστώ... Τώρα πρέπει να παραχώσω τὸν όχτρό μου... Καρπό δέ θα γεφτεί άλλη βολά... "Η περασμένη γενιά μου τέτιο πράμα δέ με κλερονόμησεν έμένα... Σαν τὰ δέντρα έχουμε θραφεί έδω στὸν κάμπο και

12) ή παπαδιά=σύνεργο που μαζώνουν τάλωνα.
13) τὸ λαμνι=ή στενωμάκρος σφρος τὸυ άλωνιού για λήγισμα.

14) ή ζόγκος=ή άγκώνας.

ὅμως ξαναγυρίσανε στὰ μέρη τους, στὶς πολιτίες, στὶς μολεμένες κάμαρες μέσα, νὰ κ' ἡ παλιά τους φιλενάδα πού πήγαινε νὰ τοὺς ξαναβρεῖ.

Ἀκόμα κι ἀφοῦ ἡ ἀρώστια σταματῆσει ἡ ἴα στὸ φθισικό γιὰ καιρὸ μένει ἕστατη. Ὅταν μὲ τὴν καθολικὴν ἐξέταση δὲ βρίσκουμε πλιά σ' ἕνα φθισικό τίποτος καὶ ὅμως μᾶς μένει ὑποψία πὼς μπορεῖ νὰ μὴν εἶναι ἀκόμα ὀλωσθιόλου γιαντρεμένος, μετρούμε μιὰ ὥρα πού εἶναι ἡσυχος, τὸν ἀρχό, κ' ἔπειτα τοῦ λέμε νὰ κάμει ἕνα περιπάτο καμιά μιάμιση ὥρα, μὲ γερό στρωτὸ βήμα καὶ ξαναμετρούμε. Πολλὲς φορὲς θὰ ἴδουμε τὴν ἴα νανθεβαίνει πάνω ἀπ' τὰ 38° (Σημάδι τοῦ Fenzoldt). Ἄν κ' ἡ ἴα ἀφτὴ μαλίστα σ' ἕναν πού ἔπαθε εἴτε σ' ἕναν πού τὸν ὑποφιαζόμαστε μόνο, δὲν εἶναι ἀμέσως δὲ καὶ δίχως ἄλλο παθολογικὴ, εἶναι ὅμως ἕνα σημάδι γιὰ τὸ γιαντρε, ἰδεάζει καὶ τὸν ἄρρωστο νὰ προσέχεται καὶ νὰ λείπει ἀπὸ κόπους μεγάλους καὶ ἄλλες κατάρσεις. Ὡς τόσο ὁ γιαντρεὶς ἄς μὴν ξεχνᾷ ἐξαιρέσεις ἀπ' τὸ γενικὸ κανόνα. Ἔτσι λ. χ. οἱ φθισικοί πολύσαρκοι καὶ ἀναμικκοὶ εἶναι καλῆτερα στὸ πόδι, ἀκόμα καὶ μὲ 38°—38. 50.

Στὴ σωματικὴ ἀντεροπᾶθια παρατηρήθηκε πολλὲς φορὲς πὼς ὁ πυρετὸς ἀνεβαίνει παραπάνω μὲ τὸ κρεβάτιμα.

Μὲ τὴν ἀκίνησιάν εἴχουμε νὰ νιαστοῦμε καὶ τὴν ἄλλη δίαιτα καὶ πρώτα τὴν πρώτη τροφή, τὸν ἀέρα.

Μόνο ὅποιος μπήκε τὸ πρῶτὸ στὸ δωμάτιο πού κοιμήθηκε μὲ κλειστὰ παράθυρα φθισικός ἰδρώνοντας καὶ βήχοντας, ξέρι πὼς πρὶν προφτάσει νὰ ξεχωρίσει τίς διαφορὰς μυρωδιῶν πού τὸν πέρνουν ἀπ' τὴ μύτη τοῦ ῥχεται κιόλας ἀναγούλα. Τὶ δηλητήριον θὰ εἶναι ἀφτὸ πού φέρνει στὴ στιγμή τέτιες ἐνέργειες καὶ πόσο θὰ βλάπτει τὸν ταλαίπωρο τὸ φθισικό, πού τόσες ὥρες τὸν ποτίζει.

Λοιπὸν ἀνοίχτὰ παράθυρα μέρα νύχτα. Στὴν ἀρχὴ ἀπὸ λίγο λίγο. Μ' ἕνα γάντζο δοντωτὸ τὰ παραθυρόφυλλα σηλώνονται σὲ 10—20—30 εκατοστόμετρα ὡς πού σιγὰ σιγὰ νὰ μείνουν ὀρθανοίχτα. Ὁ ἄρρωστος θάναὶ καλὰ σκεπασμένος μὲ τὸ κρεβάτι ἢ καλὰ ντυμένος καὶ καλὰ σκεπασμένος, ἂν εἶναι ξαπλωμένος στὸν καναπέ. Τὴ νύχτα θὰ φορέσει ἕνα μάλλινο ζακετάκι γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἔχει τὰ χεῖρα ὄξ' ἀπ' τὸ πάπλωμα. Παρατηρήθηκε πὼς ὅταν τὰ χεῖρα ἀπ' τὸ πάπλωμα κάτω ἀγγιζοῦνε τὸ κορμί, εὐκολώτερα ἰδρώνει ὁ ἄρρωστος. Γιὰ τὸν ἴδιον

λόγο θὰ τοῦ φορέσουμε ἕνα πλατὶ μπαμπακερὸ (μολετονένιο) βρακί.

Στὰ μέρη μας τὰ ἀνοίχτὰ παράθυρα δὲν ταγαποῦνε, τὸ ξέρω λίγους κατόρθωσα νὰ καταπίσω. Ὡς τόσο ἀφτὸ εἶναι τὸ σωστὸ κι ἀφοῦ γίνεται στὴ Σουηδία καὶ στὴ Νορβηγία θὰ κατορθωθεῖ καὶ στὰ μέρη μας, φτάνει οἱ γιαντρεοὶ νὰ τὸ θελήσουνε.

Ὁ φθισικός δέχεται τὰ ἀνοίχτὰ παράθυρα καμιά φορὰ καλῆτερα κι ἀπὸ ἕνα γερό ἄνθρωπο. Ὡς τόσο χρειάζεται προσοχὴ γιὰ νὰ τὰ συνηθίσει. Τὸ χειμῶνα, ὅταν κάνει κρύο, ἄς ζεσταίνεται τὸ δωμάτιο κκλά, ὥστε τριγύρω στὸ κρεβάτι νὰ περᾷ ἡ ἴα τοὺς 10 βαθμούς. Στὴν Ἑβρώπη ὅσοι συνηθίσουνε δέχονται πολὺ χαμηλοὺς βαθμούς μὲς τὴν κάμαρα καὶ κοιμοῦνται περίφημα.

Τὸ καλοκαίρι, ὅταν κάνει ζέστη ὑπερβολικὴ, καλὸ εἶναι νὰ κρενοῦμε ἰδῶ κι ἐκεῖ μὲς τὸ δωμάτιο κάμποσες πῆχες τουλπάνι βρεμένο. Σατιμίζοντας τὸ νερὸ δροσιζοῦνε τὸν ἀέρα.

Τὴν ὥρα πού θὰ πλυθεῖ ὁ ἄρρωστος, θαλλάξει ροῦχα, θὰ φάγει, σφαλνάτε τὰ παράθυρα.

Θελήσανε μερικοὶ νὰ ποῦνε πὼς καλὸ κάνει τὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ, νὰ τὰ σηκώνουμε πλιὸ ἀψηλὰ ἀπ' τὸ κεφάλι. Ἔτσι κατηφορίζεται τὸ στῆθος καὶ κυλᾷ τὸ φλέμα ἐφκολώτερα πρὸς τὸν λάριγγα. Ἄλλοι πάλι λένε πὼς ἔτσι γίνεται μιὰ ὑπεραιμία γύρω στὰ πειραγμένα μέρη πού ἐφκολοῦνε τὴν θεραπείαν τους. Μὲ τίς θεωρίες τὰ βολέβει ὁ καθένας ὅπως θέλει. Ὡς τόσο γιὰ τὴν θεραπευτικὴ ἀφτὴ ὑπεραιμία θὰ μιλήσουμε ἀλοῦ.

Ὅταν ὁ πυρετὸς φτάνει σὲ πολὺ ἀψηλοὺς βαθμούς, καὶ φέρνει μεγάλη στενοχώρια, μιὰ φούσκα μὲ πάγο στὸ στῆθος, στὸ μέρος τῆς καρδιᾶς, ἡσυχάζει πολὺ τὸν ἄρρωστο. Τὸ κρύο τονώνει τὴν καρδιά, ὁ σφυγμὸς γίνεται λιγώτερα συχνὸς καὶ πλιὸ δυνατὸς, ὁ κεφαλόπονος πάθει, ἡ βροχὴ στὰ ἀφτὰ σωπαίνει, οἱ σπῆτες στὰ μάτια σβύνουν. Ὁ ἄρρωστος ἄμα μιὰ δοκιμάσει τὸ καλὸ τοῦ πάγου τὸν ζητᾷ καὶ γιὰ ὥρες τὸν κρατεῖ. Νὰ μὴν εἶναι πολὺ βαριὰ ἢ παγόφουσα. Ἄν τυχὸν φέρνει σύγκρυα τύλιγέ τον μέσα σὲ φανέλα.

Ἦσυχία, ἀκίνησις, ἀνοίχτὰ παράθυρα, μ' ἀφτὰ θαρξίσει ἡ θεραπεία τοῦ φθισικοῦ τοῦ πυρετικοῦ. Τὰ καλὰ τῆς θεραπείας ἀφτῆς τὰ παρατηρήσανε γιαντρεοὶ φθισικοὶ στὸν ἑαφτό τους. Κι ὁ ἄρρωστος δὲ θαρξήσει νὰ τὰ καταλάβει. Ὁ βήχας πού τὴ νύχτα εἶναι

τρομερότερο βάσανο παρὰ τὴ μέρα λιγοστέβει μὲ τανοίχτὰ παράθυρα.

Βάσανο εἶναι κι ὁ ἴδρος ὄχι τόσο ἐκείνος πού ἐρχεται σὲ μερικοὺς μόλις πλαγιάσουνε (κατὰ τίς 10—11) καὶ δείχνει δυσκολία στὴ χώνεψη, πού θέλει κι ἀφτὴ τὴν ἰδιαίτηρη τῆς θεραπείας. Τὸ τρομερὸ βάσανο τοῦ φθισικοῦ εἶναι ὁ ἴδρος ὑστερ' ἀπ' τὰ μεσάνυχτα κατὰ τὰ ξημερώματα. Ἄφτος τὸν ξεκάνει. Ἐνας γιαντρεὶς ἔκχε με τὸν ἴδρο ἀφτὸ ἐνέσεις σὲ ζῶα καὶ παρατήρησε πὼς ἐνεργεῖ ὡς τουμπερκουλίνη. Καὶ ὅμως ἀνάγκη νὰ τὸν πολεμήσουμε δίχως νὰ φοβηθοῦμε πὼς θὰ κρατηθοῦνε τάχα μὲς τὸν ὄργανισμό τὰ φαρμάκια.

Τὸ πρῶτο γιαντρεοῦ εἶναι κ' ἰδῶ τὰ ὀρθανοίχτα παράθυρα. Πὼς θὰ εἶναι ντυμένος ὁ ἄρρωστος καὶ κάτω ἀπ' τὸ κρεβάτι γιὰ νὰ μὴν ἰδρώνει, τὸ εἴπαμε παραπάνω. Πρὶν πλαγιάσει ἄς πέρνει κ' ἕνα ποτηράκι κονιάκ σ' ἕνα ποτηρί γάλα. Τὰ ἀσπρόρουχα θαλάζονται πρῶτ' καὶ βράδι, καὶ θὰ ἠλιάζονται. Καλὰ εἶναι καὶ τὰ τριψίματα μὲ μπράντι καὶ κατόπι πουδράρισμα μὲ ἀλέβρι τῆς πατάτας ἢ καμιά ἄλλη πούδρα πού θὰ γράψει ὁ γιαντρεὶς (τανοφόρμι λ. χ.).

Γιαντρεοῦ γιὰ νὰ κόψουνε τὸν ἴδρο δὲν κάνουνε καλὸ. Ὁ γιαντρεὶς ξέρι τί θὰ παραγγεῖλει σὲ ἐξαιρετικὲς περιστάσεις (Καφουρικὸ ξινὸ 1,0—2,0 τὸ βράδι, ὑδραστη καναδικὴ κι ἄλλα παλιά καὶ νέα).

Σὲ μιὰ σπάνια περίσταση ὁ ἴδρος ἀφτὸς τῆς ἀβγῆς εἶναι καλοσημάδος καὶ δὲ χρειάζεται νὰ τὸν πολεμήσουμε, ὅταν δηλαδὴ κατόπι ἀπὸ γοργόδρομη ἀψηλὴ πυρετικὴ κίνηση ἢ καμπύλη ἀρχίζει νὰ χαμηλώνει καὶ νὰ δείχνει πὼς θὰ φτάσει σὲ λίγο τοὺς φυσιολογικοὺς βαθμούς.

Περὶ ταξίδι κ' ἀλλαγὴ ἀέρα, φυσικὰ οὔτε λόγος, ὅσο δὲν πάθει ἢ δὲ δείχνει πὼς μπορεῖ νὰ πάψει ὁ δυνατὸς πυρετὸς.

Ἄ δὲν εἴχουμε ἐλπίδες, τὸ καλῆτερο νὰ ἀφίνουμε τὸν ἄρρωστο στὸ κρεβάτι του, στὸ μέρος του, στοὺς δικούς του. Νὰ σηκώνει κανεὶς ἄρρωστους σὲ κακὴ κατάσταση καὶ νὰ τοὺς τρέχει σὲ μακρινὰ μέρη εἶναι ἀνοησιὰ ἢ κακουργία. Τέτια κάθε μέρα γίνονται, γιαντρεοὶ πολλοὶ νομιζοῦνε πὼς τὸ σιδερόχορτο τῆς θεραπείας βρίσκεται πάντα σὲ μακρινὰ μέρη.

Κρεβάτι ἢ σοφὰς κι ὀρθανοίχτα παράθυρα, ἀκίνησις καὶ καθρὸς ἀέρας, νὰ τὸ νερὸ γιὰ τὴ φωτιὰ πού καίει τὸ φθισικό.

Ὅσο γιὰ τὴν δίαιτα ὁ φθισικός μὲ ἀψηλὴν θερ-

κᾶνα ζουναρί δὲν ἔπεσε ἀπὸ τέτιο χάλασμα... Ἡ κατάρτα θὰ μὲ σκετώσει τῶν παπούδων καὶ θὰ μὲ σπρώχνουν, ἄμα πάω καὶ τοὺς ἀνταμώσω...—Πρὸς τὸ βράδι σύρθηκα στὸ παλιοχώρι, ὡς τὸν κακόδουλο τὸν ὄφιο. Νόμο τρέπον ἕκαμα μὲς στὸ κονάκι γιὰ νὰ πάρω τὸ ρεβόελο τοῦ ἀφεντικοῦ. Σὰ νὰ νεϊρεθόμουν μού φάνοιενταν ὄλα. Κρύβουμαν πίσω σὲ κανένα δέντρο, ἄμα νογοῦσα διαβατὴ μακριαθε, ἢ πλάκωνα μὲς στὰ χωράφια ὡσπού νὰ περάσει. Ἀραδιάζουταν μπροστά μου τὰ γελαδία κουρασμένα καὶ χορτάτα καὶ χάνουταν πέρα πάλι. Στὸ διάβα γυρνοῦσε τὸ καθένα καὶ μὲ κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα κι ἀνήσυχτα μάτια ὑστερα τανοῦσε τὸ χοντρὸ λαίμω καὶ μούγκριζε παράχορδα : στοχαζοῦμαν πὼς κατὴ νογοῦσα, κ' ἀφτὰ. Μοῦχρωνε γλυκὰ κ' ἐρήμωναν οἱ στράτες : κ' ἐγὼ παραμόνεβα καὶ ρίχνουμαν, ρίχνουμαν καὶ παραμόνεβα ὄλο καὶ πιά κοντὰ. Τὸν ἀπάντεχα στὴ θημονιά του καὶ δὲ γελαστήκη : τραγοῦδοῦσε γερμένος πάγου σὲ ξέλυτα καὶ σκρόπια δεμάτια. Νὰ ρουφήσω τὸ γαῖμα του στάλα στάλα ἤθελα καὶ νὰν τὸ ξεράσω ἔπειτα πάγου στὴν κόρη μου γιὰ νὰ τὴν ξεπλύνω. Ἀπεικάζουμαν κότι, μὰ φυγὴ δὲν εἴτανε σιμὰ γιὰ νὰκοῦσει καὶ νὰ μὲ νοιώσει. «—Ἐ, σύντροφε, γειὰ σου... Ἄν ἔχεις τίποτα, τοι-

μάσου τώρα...—Ἄπισω στὸν ἥλιο νὰ πᾶς καὶ νὰ μὴ ματαγυρίσεις, ἀδιάντροπε !..», χούγιαζε κάπως ξαφνιασμένος. «—Δὲ σὲ συνερίζομαι πιά, παλιόσκυλε !..», τοῦπα ξενόιαστα καὶ γέλασα φριχτὰ. «—Μὴ μού δείχνεις τὰ δόντια σου !.. Ἐπαρῶ πὼς εἶσαι σκέλεθρο !..»—Ἄπᾶρε λοιπὸν τὸ χαρτί γιὰ τὸ τρανὸ ταξίδι... Ἐκαμε νὰ βασταχτεῖ ὀρθὸς, μὰ ἔκλωσε καὶ κυλίστηκε χάμου ὡς κούφαλο. Ἐνοίωσα νὰ βογγάει καὶ νὰ χαροπαλάβει, ὅμως ἐγὼ τὸκοψα λάσπη καὶ τρύπωσα μὲς στὸ ρουμάνι : ὡς κρυωμένος εἶμαν. Μέσα στὰ γέρικα δέντρα τανοῦμουνα σὰ νὰ γυρεβα νὰ ψηλώσω κ' ἐγὼ, μὰ ὄλο καὶ κόκκινα παρᾶξενα μάτια μού καρφάνουταν καὶ μὲ κοιτοῦσαν ἀπλάνεστα στὴ σκοτινίλα μέσα. Σάλεβαν κάποτε τὰ κλαδιὰ ὡς ἕνας ἄνθρωπος πού ξαφνιαζεται καὶ παραμιλάει στὸν ὕπνο του. Σὲ κάθε περπατησιὰ μου τὸ φρυγμένο χορτάρι τριζοβολοῦσε ἀπότομα κι ὁ ἀντίλαλος μεγάλωνε γύρω μου καὶ μανάτριχίζε συγκορμῶ. Στερνὰ, ὡς πῆρα τὸν ἀπόθαρρὸ μου κι ἀνάσαινα πιὸ λήφτερα, τράβηξα πιὸ μακριὰ γιὰ νὰ περάσω τὸ ποτάμι. Κ' εἶδα τὸ χάρο μὲ τὰ μάτια ὡσπού νὰ πιάσω τὸν ὄχτο κ' ἔκλωσα μεγάλο ὄρομο, γιαντρεοῦ μὲσερναν τὰ ρέματα...—Ὅτ' ὁ μυριστοῦν χωρὶς ἄλλο καὶ θὰ πλακώσουν ἰδῶ γιὰ νὰ ψάξουν.

Δὲ θέλω νὰ μὲ πιάσουνε ὡς τὸν κάβουρα στὴν τρύπα. Θὰ φύγω τώρα...»

Κρούεται χάμου ἡ γυναίκα του καὶ μπήγει τὰ νύχια στὰ μακρουλά της μᾶγουλα : μιὰ γερὴ ἀντράλα ταραίζει τὸ μυαλό της καὶ ξελαρυγγιάζεται τρελὰ κι ἀγγριεμένα.

«Ποῦ θὰ πᾶς ;... Τί θ' ἀπογίνουμε τώρα ;... Ποῦ θὰ μᾶς ἀφίσεις ἔρμους ;... Ἄχ, ποῦ νὰ μὲκοφτε ὁ Χάρος !..»

Κουκουλιωμένη καθὼς εἶναι ἡ Ζυγούλα, ἔχει βγάλει τὸ κίτρινασμένο κεφάλι τῆς σὲ μιὰν ἄκρια καὶ κοιτάζει κρυφὰ καὶ στοχαστικὰ : μοιάζει ὡς καμιά χαδὴν χελώνα πού ξεζαρώνει καὶ σαλέβει κάτου ἀπ' τὸ καβούκι. Μιὰ σπῆθ λησμονημένη πετιέται ἀπὸ τὴν στάχτη τῶν παλιῶν ὄνειρων τῆς καὶ κλείνει τὰ μάτια μ' ἀπαλοσύνη σὰ νὰ τραβᾷ μὲς στὴν ψυχὴ τῆς κάτι καμαρωτὸ καὶ φανταγμένο. Κ' ἔτσι, μὲ τὰ χεῖρα σφιχτοδεμένα γύρω στὴν ἄσπρη καὶ φουσκωμένη κοιλιά τῆς, θαρρέβεται καὶ νανοῦρίζεται πᾶγάλια.

Δ'.

Μιὰ φοβέρα ἀμάλαγη σκιάζει καὶ παρανομάει

μοκρασία θέλει φαγι καλοχώνεφτο και δυναμωτικό. Γάλα, γαλατερά, άβγα, κρέας ξεφτιστό, κιντιστό, περασμένο άπ' τή μηχανή, ώμο ή ψημένο σε μικρά μπαλάκια, γλυκίσματα από λίγο και συχνά.

Με τούτο λοιπόν τὸ βαριοκούντο άραμπά θά ξεκινήσουμε νά πιάσουμε τήν ύγεια πού ξέφυγε.

Ο ήπερίφημος Γρύπος ὁ παιδονόμος τῆς ἐλάχιστα Ἐμπορικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης μού διηγήθηκε πώς οἱ Κρητικοὶ ὅταν ἐξαφνικά τούς ἔρθει μουσαφίρης πέρνουνε τὸ ραβδί τους και σε λίγη ὥρα φέρνουνε κάνα λαγό για τὸ δείπνο. Τέσσε δυνατά και πιδέξια δέν εἶναι οὔτε τὰ πόδια οὔτε τὰ ραβδιά μας. Μά και με τόν άραμπά τόν πιάνει κανείς τὸ λαγό. Ἐτσι λείει μιά παλιά παροιμία στα μέρη μας. Βέβαια θέλει μαστοριά! Κατατόπια, συνήθειες, σημάδια, ἀχνάρια χρειάζεται: νά ξέρει κανένας, μάθηση ναποχτήσῃ και γνώση νάχει κ' ὑπομονή κ' ἐπιμονή. Χρειαζόμενες σε κάθε ὕγιατρο οἱ ἀρετές ἀφτές, ἀπαραίτητες σ' ἐκείνους πού κοιτάζουνε φθισικούς. Ἡ ἀρώστια ἀφτή μπορεί νά γιατρεφεῖ. Μά εἶναι και πολύ δυσκολογιάτρεφτη ὁ καθένας θέλει νά γιατρεφεῖ, μά λίγοι ἔχουνε τή γνώση, λίγοι τή μόρση, λίγοι τή θέληση, ἀκόμα κ: ἀπό κείνους πού μπορούνε. Οἱ ὀδηγίες τοῦ γιατροῦ δέν πρέπει νάναί στρατιωτικές διαταγές οὔτε οἱ γνώμες του δόγματα θρησκευτικά. Οἱ γενικές ιδέες θέλουνε προσοχή για νά ἐφαρμοστούνε στην ποικιλία τῆς ζωῆς. Κάθε φθισικός ἔχει τὰ ιδιαίτερα του, στον καθένα ἡ θεραπεία ἔχει ἕνα πρόβλημα νά λύσει, δηλαδή μερικά ἄγνωστα νά βρεῖ κ: ἀφτοῦ χρειάζεται ἡ τέχνη.

Εἶπαμε πώς ὁ φθισικός ὁ νέος μπορεί νά ζεῖ νύχτα και μέρα με τὸ παράθυρο ἀνοιχτό, ἄς ζεσταῖνε μόνο κ: ἄς σκεπαζέται ἀρκετά.

Οἱ φθισικοί, οἱ ἠλικιωμένοι, ὅσοι τους ἐνοχλεῖ τὸ κρύο και μες τὸ κρεβάτι, ἄς κλοῦνε τὰ παράθυρα τῆ νύχτα.

Ὅσοι ἔχουνε δυὸ κάμαρες στή διάθεσή τους, ἄς κλοῦνε τὰ παράθυρα τῆς κρεβατοκάμαρας, ἄς ἀφίνουν ἀνοιχτά τὰ παράθυρα τῆς πλαινῆς.

Τὰ κρυολογήματα νά τὰ προσέχει ὁ φθισικός, μάλιστα ὁ φθισικός ὁ ρεματικός και καταρογιάρης φέρνουνε μεγάλες διατάραξεις στον ὀργανισμό. Ἄμα ὁ καιρὸς κρυώνει, ἡ νερατμίδα πληθαίνει μονομιᾶς στον ἀέρα, τὸ νερὸ ἐκείνο πού ἐξχνιζε ὀλοένα κ' ἐφκολα ἀπ' τὸ δέρμα κ: ἀπ' τὰ πνεμόνια, μπουδίζεται κ: ζητᾶ δρόμο ἀπ' τὰ νεφρά κ: ἀπ' τάν-

τερα. Μά στους καταρογιάρηδες, στους ρεματικούς τὰ νεφρά ἴσια ἴσια και τάντερα δέν εἶναι σε περιφημη κατάσταση κ: ἔτσι με τήν ἀλαξοκαιρία, πού λιγοστεῖ με μιάς τήν ζάχνηση, μένουνε μες τόν ὀργανισμό οὐσίες πού μαζί με τὸ νερὸ ἔπρεπε νά ζαχνηστοῦν ἀπ' τὰ πνεμόνια κ: ἀπ' τὸ δέρμα και πού δέν προκαλουνε τὰ νεφρά και τάντερα νά ξεφορτωθοῦν. Ἐτσι τὸ κρυολόγημα φέρνει τήν ιδιαίτερη ἐκείνη κομάρια, τὸ ζαβλάκωμα, μιά δηλητηρίαση ἀφτόχτονη.

Ὁ Colin (d' Alfort) ἔδειξε με πειράματα σε ζῶα πώς ἂν στὸ δέρμα πάνω ἕνα περιορισμένο μέρος τὸ κρυώσουμε για 1/4 τῆς ὥρας, τὸ μέρος ἀφτὸ μόλις μετὰ μιά ὥρα θά ζαναπιάσει τήν πρώτη του ὅα. Ἄν τὰ μέρη πού τὰ κρυώνει ὁ πειραματιστής με κρὺο νερὸ ἢ πάγο εἶναι μεγάλα και δέν τὰ ζεσταίνει ἄμέσως κατόπι γλήγορα με τριψίματα ἢ ζεστά πιθέματα, τὸ ζῶο παθαίνει καταροή, βρογχίτη, πιασίματα, ἀρθρίτη. Ὅταν ὁ πειραματιστής ζουρίσει τὸ ζῶο, ἄλογο ἢ σκύλο, και λοχίσει με κρὺο νερὸ για 15 λεπτά, μπορεί νά κατεβάσει τῆ ὅα ὡς 20 βαθμούς, βαθιὰ κἀτ' ἀπ' τὸ δέρμα. Ὅταν ὁμως τὸ δέρμα ἔχει τις τρίχες του, μάλιστα πυκνές και μεγάλες, μόλις τήν κατεβάσει ὡς 4 βαθμούς.

Ὁ φθισικός λοιπόν, μάλιστα ὁ καταρογιάρης, ὁ ρεματικός, νά ντύνεται καλά και νά προσέχει τὸ καιρὸ.

Οἱ φθισικές ὅταν κοντέβει ἡ περίοδο ἄς φυλάγονται ἀπὸ κόπο, κρὺο, ὕγρασία. Τὰ γάγγλια, τὰ πανάκλειδα, πρήσκονται καμιά φορὰ ἀπάνω στα καταμήνια. Δείχνει τούτο σφύρση πνευμονική και θέλει λοιπόν φύλαξη.

Ἄφτὰ για τόν πυρετὸ τοῦ φθισικοῦ.

Πόλη ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ
Γιατρός

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ INTRA ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΑΡΟΥΝΑ (ΡΓΒ. 4, 42.

ΒΑΡΟΥΝΑΣ

Ὁ βασιλῆς ὁ Βάρουνας ἐγὼ εἶμαι κ' ἐξουσιάζω τόν κόσμον ὄλον· οἱ θεοί, πού κατοικοῦν στὰ [οὐράνια, Τῆ γνώμη μου ἀφοκράζονται με μένα ἀνταμωμένοι, Τῆ σφαῖρα τήν ἀνώτατη τῆς πλάσης κυβερνάω.

Ὁ βασιλῆς ὁ Βάρουνας ἐγὼ εἶμαι, πρῶτον πρῶτον Οἱ κόσμοι τούτοι τῶν θεῶν ἐδάσταξαν ἐμένα, Στῆ γνώμη μου ὑποτάζονται οἱ θεοί πού πάντα [ὑπάρχουν, Τῆ σφαῖρα τήν ἀνώτατη τῆς πλάσης κυβερνάω.

Εἶμαι ὁ θεὸς ὁ Βάρουνας, Ἴντρα, κ' ἡ δύναμή μου. Τούς σταθεροὺς, βαθειοὺς, πλατειοὺς, τούς δυὸ [τάερος κόσμους, Ἐχτίδα (1) κ: ὄλα τὰ πλάσματα γνωρίζω σάν ὁ [Τβάσταρ (2) Κ' ἐπλάσα και κρατῶ τῆ γῆ και τήν οὐράνια [σφαῖρα.

Κ' ἔδωκα χῦμα στα νερά, πού τες στεριές ποτιζούν, Κ' ἐδάσταξα τόν οὐρανὸ στον τόπο πού του [ἀρμόζει, Ὁ γιὸς τῆς Ἄδιδης ἐγὼ, πού τὸ σωστὸ γνωρίζω, Ἄπλωσα κατὰ τὸ σωστὸ τόν τριδίπλο τόν κόσμο.

INTRAΣ
Με κρᾶζουν στάγωνίσματα οἱ ἀλογοθρέφτες ἄντρες, Με κρᾶζουν και στόν πόλεμον οἱ περικυκλωμένοι Ἐγὼ εἶμαι ὁ μεγαθόδωρος ὁ Ἴντρας, πού στόν τροκὸ δίνω ἀφορμὴ κ' ἀκράττους τόν κουρνιαχτὸ σπκόνω.

Ἐγὼ ὄλα τούτα τάκαμα· κανείς τῆ θεϊκή μου Καὶ τήν ἀκίνητη ἀντρεία δέν ἔχει ἀντικρατήσει, Κ: ὅταν τὰ φρένα μου οἱ ψαλμοί κ: ὁ Σῶμας [συνεπάρουν, Γῆ κ: οὐρανοὶ κλονίζονται, οἱ κόσμοι δίχως τέλος.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ
Ἐσὺ, πού με τὸ Βάρουνα συνομιλοῦσες ἐτσι, Σὺ ξέρεεις κάθε ζωντανὸ κ: εἶνε δική σου ἡ πλάση, Ἐσὺ σκοτώνεις τούς ὄχτρούς· και τούς περι- [ζωσμένους Βοηθᾶς, κ: ἔδωκες κίνημα στούς ποταμούς νά [τρέχουν.

Ἐδῶ σάν ὁ Πουρούκουτας (3) πιασμένος ἦταν [σκαλῆδος Ζοῦσαν οἱ μάντιδες οἱ ἐφτά(4), προπάτορες [μας ὄλοι, Καὶ τῆ θυσία τῆς θήγιστας ἐπρόσφεραν ἐκείνοι, Για νά γεννήσει ἕναν ὕγιό, τόν ἦρωα Γραδαδάσο,

Πού τούς ὄχτρούς του σκότασε, κ' ἐμοῖαζε με τόν [Ἴντρα. Κ' ἐτίμησε ἡ βασίλισσα μ' ὕμνους και με θυσίες Τούς δυὸ σας Ἴντρα, Βάρουνα, κ' εἰσεῖ τῆς [ἐχαρίστε, Τόν ὄχτρομάχο βασιλῆα, τόν ἦρωα Γραδαδάσο.

Μ' ὄσα ἀγαθὰ κατέχουμε ἄς χαίρονται οἱ ψυχές μας, Με τες θυσίες οἱ θεοί, τὰ βόδια με τὸ χόρτο, Καὶ σεῖς, Ἴντρα και Βάρουνα, χαρίστε μας για [πάντα, Τὴν ἀγελάδα τήν καλὴ πού δίνει κάθε δῶρο (5). Κ. ΘΕΟΓΟΚΗΣ

1) Τρεῖς ἦταν κατὰ τούς Ἴνδοὺς οἱ κόσμοι: Ἡ, οὐρανός, και ἄερας. Ἐδῶ μιλεῖ για τούς δύο ἀνώτερους.
2) Ὁ Τβάσταρ (τεχνίτης) εἶνε ὁ θεὸς πού ἐργάστηκε τῆ μορφή τῶν δημιουργημάτων.
3) Τὰ ἱστορικά πού ἀναφέρνει ὁ ὕμνος μᾶς εἶνε ἄγνωστα.
4) Οἱ ἐφτά μάντιδες εἶνε οἱ ἀρχαῖοι ποιητὲς τοῦ Βαΐδα. Οἱ ἱεραουργοὶ πού ἔψαλαν τούς ὕμνους ἦταν ἀπόγονοί τους.
5) Ὁ ὕμνος ἐννοεῖ τὴν Ἰνδία, πού ἀλλογορικὸ τῆς σύμβολο ἦταν ἡ μυθικὴ πανθώρα ἀγελάδα.

τὴν ψυχὴ τοῦ φονιά κ: ἀφτὸς σπρώχνει τώρα τὸ κουρασμένο κ: ἀγλύκωτο κορμί του πάνω στα θερισμένα χωράφια και μέσα στα βαθιὰ χαντάκια πού πέφτει και τὰ πλάκωνει ἕνα τρισκόταδο ἄγριο και φριχτό. Σὰ νάναί σε καμιά καταχνησμένη νύχτα τοῦ χυνόπυρου πού ὄλα γίνονται ἀθώρητα και μάθρα. Τὰ μάτια, σὰ νά κλειοῦνται μες στον τάφο, τίποτα δέν μπορούν νά ξεχωρίζουν ὀλοτρόγυρα και μόνο μακριὰ νογιέται νά μαβρολογάει: πὸ φανταχτερὴ μιά σειρά βουνῶν κᾶτου ἀπὸ τήν τρέμουλη ἀντηλιά τῶν ἀστεριῶν· μά κ: ἀφτὰ κρύβονται και χάνονται κάπου κάπου ἀπὸ τὰ διαβατάρικα σύγνεφα πού φαίνονται σὰ μελανιές και κυλοῦνε χοντρά και βαρηνμένα.

Σκοντάφτει και λυγᾶει τῆ μέση του κάθε τόσο μες στα ὀργώματα σὰ νά ντραμαλίζεται και νοιώθει σε κάθε περπατησιὰ τὰ ξεραμένα σβώλια νά τρίβονται κᾶτου ἀπὸ τήν πατούνα του μ' ἕναν ἄχὸ μαλακὸ και κούφιο.

Δοκιέται τὸ ξερίζωμα και τὸ χαμὸ τῆς γενιᾶς του πού τώρα πιά, σάν ἐφυγε ἀφτὸς, προκοπὴ δὲ θὲ νά βρεῖ πουθενά και κουνάει πὸ γλήγορα κ: ἀπότομα τὰ χέρια του στον ἀέρα σὰ νά πολεμάει νά κρατηθεῖ ἀπὸ κάπου στέρια· τὸ πρόσωπό του γίνε-

ται μάθρο κ: ἄχνὸ και τὰ πελπισμένα μάτια βουρκώνουν και στάζουν, ἐνῶ τρέχει σὰ δαιμονισμένος μες στα χαμηλὰ χωράφια. Κ: ἀπὸ τουφλοπᾶν: τῆς νύχτας πού τόν κεφαλοδένει πέφτει κάποτε πάνω σε καμιά λουλουδιασμένη λυγαριὰ ἢ σε κανένα στεγνωμένο φιδολίγχερο και ξαφνιασμένος τινάζεται πίσω με τὰ δυὸ του χέρια τεντωμένα σὰ νά πασπατέβει τώρα πὸ στοχαστικά.

« Ἀνάθεμα στὸ σπῆρο πού σεῖς ἔβγαλε στή μοναξιά!.. Νά μου χλιαζέ καλύτερα, νά σάπιζε!., — Κ: ὁ πὸ φτωχούλης θᾶχει και θά χαίρεται μιά σκίζα δαδιῶ πού θά φωτᾶει τήν καταντία του...»

Οἱ πεθαμένοι καιροὶ πού γκύλησαν και χάρηκαν τόν κάμπο γυρνοῦνε πάλι καλοθύμητοι στὸ μυαλό του και ποθητοὶ και κάπιο μυστικὸ χαμογέλιο, πού μόλις τὸ μαντέβει κανένας, ταναίει κάπως τὰ σκισμένα και σφιχτά του χέρια: — Πρῶτα τὸ βροχερὸ και καλοδούλεφτο χυνόπυρο πού ξεσκουριάζουν μες στὸ χῦμα κ: ἀστραποβολοῦν τάλέτρια και πού γεννάει τις καταχνιές και τις παχιές τις πάχες· κ: ὁ ἀσπρογένης ὁ χειμὸς πού σέρνει τᾶσπρα σάβανα και κάθεται νά πυρωθεῖ στή σιὰ κρουσταλιασμένος, ἐνῶ λωλά βροσίματα στάχτη σκορποῦν στον οὐρανὸ και χιόνια μες στον κάμπο· ἡ θαμπερὴ και σμαρα-

γδοντυμένη ἀνοιξη κατόπι, ὅπου ρόδινα μάτια σκάζουνε στὸ λιόφωτο κ: ὀγκώνεται δλᾶκερος ὁ κάμπος σάν προφαντὸ και σὰ γερὸ μαστᾶρι· στερνὰ τὸ καλοκαίρι τὸλοφώτιστο πού μιά χνουδάτη θάλασσα πομπέβουνται τὰ γινόμενα στάχια, κίτρινα και πλαγιασμένα σὰ νά ντρέπονται ἀπὸ τόν κρῦφο τόν καρπὸ πού κλειοῦνε.

Κάποτε μισοστέκεται φρενιασμένος κ: ἀνοιχτομάτης σὰ νάγκρᾶει μες στή νυχτερινὴ γαλήνη κάπιο ἀλαργινὸ μουρμουρητὸ, μά γλήγορα πάλι ξεγελιέται και λαχανιάζει στὸ δρόμο του, γιατί δίχως ἄλλο οἱ δρεπανισμένες κοντοκαλαμιές θάερολογιῦνται με τὸ λῆθα και: θά κρυφοκουθεντιάζουν. Ἄφτὸς ὁμως οὔδε ἀφτὴ τῆ συντροφιά κ: οὔδε ἀφτὴ τῆν παρηγόρια θέλει πού σῦρριζα σπκῶνουνται: οἱ τρίχες του κ: ἀνκτριχίλες κρῦες τόν τινάζουν.

Ἐνας ἄγρυπνος καημὸς πού μοιάζει σάν παλιὰ κ: ἀκριδοθώρητη ἀγάπη περιπλεγμένη στή ζωὴ του τόν πατάει ἄγρια και τόν πεθαίνει ὀλοένα: ἔχει ξεχάσει μες στον κάμπο τις πὸ γερές και ζωηρές του μέρες κ' ἔχει βρέξει πάντα με ἴδροτο ποτιστικό και θολωμένο δάκρυο τίν ἀναγυρισμένο τόπο· ἀγαπάει κ: ὀρέγεται τόν κάμπο, γιατί ἔφαγε τὰ νιάτα του, τὰ χαμένα· και οἱ δυστυχημένοι γονοί του κ: ὄλη